

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וישלח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

בפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

וישלה

א. פירוש רש"י על „מבצרה“

והקשיים על כך

אחד מן המלכים „אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל“¹ היה „יובב בן זרח מבצרה“². רש"י מתעכב על מילים אלו, ומפרש: בצרה מערי מואב היא שנאמר³: ועל קריות ועל בצרה וגו'. ולפי שהעמידה מלך לאדום עתידה ללקות עמהם שנאמר⁴: כי זבח לה' בבצרה.

מדוע חשובה להבנת הפשט העובדה ש„בצרה“ היא „מערי מואב“?

יש המסבירים⁵, שבכך עונה רש"י לשאלה מדוע מספרת התורה מניין הוא היה („מבצרה“), ומסביר שזאת כדי לציין ש„עתידה ללקות עמהם“ מפני ש„העמידה מלך לאדום“.

אך הסבר זה אינו מובן דיו, לכאורה⁶, כי: (א) על סיבה זו עצמה קשה – מדוע חשוב הפרט ש„עתידה ללקות עמהם“? במיוחד כאשר אין מדובר כאן כלל על התקופה שאדום תלקה, לעתיד לבוא.

(ב) ועיקר: התורה מציינת לגבי כל אחד ממלכי אדום המנויים, חוץ מאחד, את מקום מוצאו, ואצל אף אחד אין רש"י מסביר את הסיבה לכך. יותר מכך: לגבי המלך האחרון אומרת התורה⁷, „ושם עירו פעו“, ואף מוסיפה „ושם אשתו מהיטבאל“ ועוד פרטים „בת מטרד

(1) פרשתנו לו, לא.

(2) שם, לג.

(3) ירמ' מה, כד.

(4) ישע' לד, ו.

(5) דברי דוד (להט"ו). וראה גם שפ"ח.

(6) י"ל כן אף אם קאי הכי במסקנא (שד"ח ח"ט ע' 3670.

והט"ו).

(7) פסוק לט.

בת מי זהב“, ורש"י אינו מסביר לשם מה מפורטים סימנים רבים כל-כך לגבי מלך אחד⁸ (והוא מסביר רק את פירוש המילים „מי זהב“⁹).

מכך מובן שבדרך הפשט אין קושי מלכתחילה, כי דרך התורה להוסיף סימנים ופרטים¹⁰. ואם כך, מדוע מפרש רש"י דוקא את הפרט „מבצרה“.

ב. עשו באופן אישי – עבד

ליעקב; לגבי הממלכות – זה

קם וזה נופל

כדי להבין זאת יש להקדים ולהסביר את הפסוק שבו מדובר על גדלות אדום וישראל¹¹ „שני גוים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר“ –

על המילים „מלאום יאמץ“ מפרש רש"י „לא ישוו בגדולה. כשזה קם זה נופל...“, אך את סוף הפסוק „ורב יעבוד צעיר“ אין רש"י מפרש. אין מובן: אם „כשזה קם זה נופל“ כיצד תיתכן הקביעה הסתמית „ורב יעבוד צעיר“ שמשמעותה תמידית, ללא תנאי?

ואמנם, במדרש¹² נאמר על כך: זכה יעבוד, ואם לאו – ייעבד, אך רש"י אינו מצטט זאת¹³.

(8) אף שבב"ר עה"פ דריש כולם – וזוהו מוכח שלא נחית רש"י לפרש טעם התוארים כו', ודלא כמ"ש בדברי דוד שם ד"כל היכא דנוכל לפרש מפרשינן“.

(9) והטעם י"ל שהוא רק כדי להסביר מה שאיש אחד נקרא ב' שמות. ואכ"מ.

(10) שעי" סימנים אלה ברור יותר ע"ד מי המדובר. ועל איש שאינו מפורסם כ"כ או שיש עוד אחד בשם וסימן אחד זה – מוסיף הכתוב עוד סימן כו'. או כדי להדגיש שבטחו וכיז"ב. ראה בראשית ב, יא"יב. ובכ"מ.

(11) תולדות כה, כג.

(12) ב"ר עה"פ. תיב"ע עה"פ. ועוד.

(13) וראה גם ריב"א ופענח רוא שם (ושל"ה קנו, א), דורב יעבוד צעיר וה"ע תמיד, ברכה הקיימת לעולם. וראה גם חת"ס עה"ת שם.

ג. מלכי אדום – מעמים אחרים

אבל לפי זה קשה הפסוק¹, "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לפני ישראל", שבו מספרת התורה כיצד קויים הענין של "ולאום מלאום יאמץ... כשזה קם זה נופל..."², "עלידי זה שמלכי אדום, מלכו לפני מלך מלך לישראל", ואחר-כך, כאשר "מלך מלך לפני ישראל" – "ביטל מלכות עשו בימיהם"¹⁹.

הרי "ורב יעבוד צעיר" ו"היה גביר לאחיק" וזה ענין נצחי לגבי אישים פרטיים, אפילו "כאשר תריד... ופרקת..."³, ואם כך כיצד ייתכן שלבני עשו היו מלכים בזמנם בדיוק כבני ישראל בזמנם, ללא שום הבדל שבו יתבטא, "היה גביר לאחיק" בכל הזמנים, והרי כאמור "והיה כאשר תריד" הרי אז רק, ופרקת עולו" בפועל, אך לא ייתכן שאצל עשו יהיה "גביר" ומלך?

ההסבר לכך מובן עלידי זה שהתורה מציינת אצל כל אחד ממלכי אדום את מקום מוצאו, וכל המקומות הללו אינם בארץ אדום²⁰. בכך מדגישה התורה שמלכי אדום לא היו מצאצאי עשו, אלא ממדינות ומאומות אחרות.

ד. "יובב בן זרח..." – מבני

מואב

להסבר זה סותר "יובב בן זרח מבצרה", שממנו נראה שהמלך יובב אמנם היה מבני

ההסבר לכך הוא: על "שני גוים בבטנך" מפרש רש"י "גיים כתיב... אלו אנטונינוס ורבי...", ואילו על "ושני לאומים" הוא מפרש "אין לאום אלא מלכות". כלומר, "שני גוים... ושני לאומים..." אינם כפל לשון, אלא משמעותם שונה: במילים "שני גוים בבטנך" הכוונה היא ליעקב ועשו וליוצאי חלציהם כאישים פרטיים. ובמילים "שני לאומים..." הכוונה היא ליעקב ועשו כממלכות – "מלכות".

מכך מובן, ששני הפרטים שבהמשך הפסוק, מהוים המשך לשני הסוגים המוזכרים: במילים "ולאום מלאום יאמץ" מדובר אודות מלכות ישראל (יעקב) ומלכות אדום (עשו), ובענין זה לעתים "זה קם וזה נופל" ולעתים להיפך. ואילו במילים "ורב יעבד צעיר" מדובר על יעקב ועשו וילדיהם כאישים פרטיים, ובענין זה "ורב יעבד צעיר" – תמיד.

כך מוצאים גם מאוחר יותר, בברכות יצחק ליעקב, שהוא ברכו "היה גביר לאחיק..."¹⁴, ללא שום תנאי והגבלה¹⁵,

ועד כדי-כך, שמסיבה זו אמר יצחק לעשו "מה תועלת לך בברכה? אם תקנה נכסים שלו הם... ומה שקנה עבד קנה רבו"¹⁶ – ורק אם "והיה כאשר תריד" (כשיעברו ישראל על התורה) אז "ופרקת עולו מעל צוארך"¹⁷. כלומר, גם "כאשר תריד" הוא לא יזכה בברכות, בהיותו גם אז עבד ליעקב, אלא שאז הוא יוכל להסיר מעליו את עול העבדות¹⁸.

(14) שם כז, כט.

(15) וי"ל שגם לה"רש"י ישן "עז"פ (שם, כח) מטל השמים – "אם ראוי כו" – ה"ז רק טעם שלא יתן לך (ליעקב), אבל אין זה טעם לעשות עשו "גביר" כו'. ולהעיר מכילי יקר ואוה"ח תולדות שם, מ.

(16) פרש"י שם, לו.

(17) שם, מ וברש"י.

(18) ומתורץ עפ"ז מה שהקשה השפ"ח שם, "שלא נמצא שנתן יצחק ליעקב הברכות על תנאי".

(19) רש"י עה"פ שם. וראה מפרשי רש"י.

(20) ראה ב"ר, רד"ק וספורנו* עה"פ ואלה המלכים. שמור"ר פל"ז, א. מו"נ ח"ג פ"ג. ודלא כברמב"ן, בחיי ועוד שם. ובבמדב"ר (פי"ד, י. וראה אברבנאל פרשתנו שם) מחלק דג' מהם היו מבני אדום והשאר – "משאר מקומות היו ומשאר אומות".

(*) בכמה דפוסי הספורנו – ליתא.

עשו, כי: (א) "זרח"²¹ הוא אחד מ"אלופי בני עשו" (ראשי המשפחות)²², (ב) "בצרה" מוזכרת במספר מקומות בתנ"ך²³ בקשר לארץ אדום, ומכך נראה ש"בצרה" היא עיר בארץ אדום?²⁴ לפיכך מוזכר רש"י לציין ש"בצרה מערי מואב היא",

ומביא לכך הוכחה – "שנאמר ועל קריות ועל בצרה..."²⁵, שכל הערים המנויות שם הן מארץ מואב²⁵, כפי שמסיימת שם התורה, ועל כן ערי ארץ מואב...".

ומכך מובן שזרח (אבי יובב) איננו מבני עשו, כי מוצאו מארץ מואב.

רש"י גם מסביר בהמשך פירושו, שבצרה מוזכרת מספר פעמים בתנ"ך ביחד עם אדום, "לפי שהעמידה מלך לאדום עתידה ללקות עמהם...". ולפיכך, במקומות שבהם מדובר אודות פורענות שיביא הקדוש־ברוך־הוא על אדום, מוזכרת גם "בצרה", כיון שהיא "עתידה ללקות עמהם".

ה. "וגו" – דוקא בהוכחה הראשונה, ולא בשניה

לפי האמור לעיל, שבמילים, "ולפי שהעמידה... עתידה ללקות עמהם" אין רש"י מתכוון רק לספר על הקשר שבין בצרה לאדום, אלא הוא רוצה להסביר שהיא מוזכרת במספר מקומות ביחד עם אדום, למרות היותה

(21) ע"פ המבואר בפנים מתורץ זה שהעתיק רש"י בהדבור המתחיל גם התיבות "יובב בן זרח" – אף שמפרש רק תיבת "מבצרה" – כי הקושיא בהכתוב היא גם מ"יובב בן זרח", כפנים. וגם "יובב" (ל' עושה יבבה) מרמז לעשו שה' אדמוני – שופך דמים (פרש"י תולדות כה, כה).
(22) פרשתנו שם – יג. טו (וברש"י). יז.

(23) ישע' סג, א. ירמ' מט, יג. שם, כב. עמוס א, יב. – וראה רש"י (ברוב) הנ"ל שהוא שם עיר (ולא מלשון (מבצר).

(24) כמ"ש הרמב"ן ובחיי עה"פ ואלה המלכים. במדב"ר שם. וראה מפרשי ב"ר כאן.

(25) שכל הקאפיטל (ירמ' מו) מדבר ע"ד מואב, עיי"ש.

מארץ מואב, מפני ש"עתידה ללקות עמהם", מובן דיוק נוסף בפירוש רש"י זה:

כהוכחה לכך ש"בצרה מערי מואב היא" מצטט רש"י את המילים מהפסוק, "ועל קריות ועל בצרה" ומוסיף "וגו", ואילו בהוכחה השניה (לכך ש"עתידה ללקות עמהם") הוא מצטט את המילים, "כי זבח לה' בבצרה" בלבד, בלי "וגו", ולכאורה נראה שצריך להיות ההיפך:

כדי להוכיח ש"בצרה מערי מואב היא" די במילים, "ועל קריות ועל בצרה" בלבד²⁶ – שכשם ש"קריות" היא מערי מואב²⁷, כך גם "ו(על) בצרה" היא מערי מואב, והמשך הפסוק, "ועל כל ערי ארץ מואב", שעליו רומז רש"י בביטוי "וגו" הוא רק תוספת להוכחה.

לעומת זאת, ההוכחה שבצרה "עתידה ללקות עמהם" (עם אדום) איננה רק מן המילים, "כי זבח לה' בבצרה", ששם אדום אינה מוזכרת, אלא דוקא מן ההמשך של הפסוק, "וטבח גדול בארץ אדום"²⁹ – ודוקא כאן אין רש"י מוסיף את הביטוי "וגו"³⁰!

יש לומר, שההסבר לכך הוא:

מהמשך הפסוק, "זבח לה' בבצרה וטבח גדול

(26) ובדפוס א' וב' ורוב כת"י רש"י ליתא, "וגו". וכ"ה בפרש"י ישע' שם.

(27) כמפורש בירמ' מו, מא (לרש"י שם. פ' הב' בדר"ק). עמוס ב, ב.

(28) ומתורץ מה שהעתיק רש"י גם התיבות, "ועל קריות".

אבל אין להקשות דעדיפא הו"ל לרש"י להעתיק התיבות שלאח"י ("ועל בצרה") ועל כל ערי ארץ מואב שבהן מפורש דאיירי ע"ד "ערי ארץ מואב" (ולא רק לרמז ב"וגו") – כי אז ה' מקום לסעות ד', ועל כל ערי ארץ מואב הו"ע בפ"ג, ו"על בצרה" לא נכלל ב"כל ערי ארץ מואב".

(29) ובדפוס ב' דרש"י מוסיף "וגו". ובכמה כת"י רש"י מביא בפירושו סיום הכתוב, "וטבח גדול בארץ אדום".

(30) ובפרט שבב"ר עה"פ מוסיף "וגו" – אף שהלשון בב"ר שם הוא [לא כלשון רש"י] "ללקות עמהם", כ"א"א, אין לי עסק אלא עם בצרה".

בארץ אדום" אפשר לכאורה להסיק הוכחה לסתירת פירוש רש"י, שבצרה היא "מערי מואב" והיא מוזכרת כאן רק משום ש"עתידיה ללקות" עם אדום – כי אין מציינים קודם את העונש של הטפל "ובח לה' בבצרה", ורק אחר-כך מוסיפים את העיקר והסיבה – "וטבת גדול בארץ אדום".

אפשר לתרץ זאת, לפחות בדוחק – והכרחי לפרש כך לפי רש"י – שה"זא"ו של "וטבת גדול..." איננה זא"ו החיבור, לתוספת, אלא "זא"ו" להפסקה³¹. אך כיון שמהמשך הפסוק מתעורר, בפשטות, קושי על רש"י, אין רש"י מציין את ההמשך אפילו ברמז של "וגו".

1. התנהגות יעקב כלפי עשו – ההיפך מ"ורב יעבוד צעיר

על האמור לעיל, שלפי רש"י ההבטחה "ורב יעבוד צעיר" אמורה על כל התקופות, מתעורר קושי על התחלת הפרשה:

מסופר שם שיעקב שלח מלאכים אל עשו והורה להם, "כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב... להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך"³². ואף, כמסופר בהמשך הפרשה, שיעקב שלח "דורון" לעשו, השתחוה לפניו "שבע פעמים"³³, וכינה אותו מספר פעמים בתואר "אדוני"³⁴, ואת עצמו – "עבדך"³⁵. והרי כל זה הוא, לכאורה, ההיפך מ"ורב יעבוד צעיר"³⁶?

בדרך הפשט אין זה קושי, שהרי יעקב חשש שההבטחה המפורשת של הקדוש-ברוך-הוא אליו – "ואתה אמרת היטב איטיב עמך"³⁷ – לא תקויים מטעם "שמא נתלכלכתי בחטא"³⁸, ועל-אחת-כמה-וכמה הוא עשוי לחשוש שלא תקויים הנבואה "ורב יעבוד צעיר" שנאמרה לאמו (באמצעות שם³⁹).

אך בכל זאת אין הענין "חלק"⁴⁰: הנבואה והברכה "הזה גביר לאחריך" אינה תלויה בתנאי של "והיה כאשר תריד..."⁴¹, כי גם "כשיעברו ישראל על התורה" יהיה רק "ופרקת עולו..."⁴², כדלעיל, ואם כך, כיצד נקט יעקב פעולות שהן ההיפך מן הנבואה והברכה, ועד כדי כינוי עשו בתואר "אדוני", וכינוי עצמו בתואר "עבדך"?

אכן, במדרש⁴¹ נאמר שיעקב נענש על כך ששלח מלאכים לעשו וקרא לו "אדוני" וכו'. אבל, כאמור פעמים רבות⁴², היו האבות "מרכבה" לרצון הקב"ה "כל ימיהם"⁴³, ולא תיתכן אצלם מציאות של רע ח"ו או חטא ח"ו, ומעשים מסוימים שלהם שמכונים "חטאים" אינם חטאים במשמעות הפשוטה, ח"ו.

וכפי שאמנם רואים בענין זה עצמו: למרות שיעקב נענש על התנהגותו זו כלפי עשו, כדברי חז"ל, בכל זאת לומדים⁴⁴ מהתנהגות זו עצמה, ש"מחניפין לרשעים בעולם הזה מפני דרכי שלום".

(37) שם, יג.

(38) פרש"י לב, יא.

(39) פרש"י תולדות כה, כג.

(40) ולהעיר מהקדמת הרמב"ם לפיה"מ (ד"ה והחלק השני): אבל שיאמר הקב"ה לנביא להבטיח לבני אדם בבטחה טובה במאמר מוחלט בלא תנאי ואחר כן לא יתקיים כ"ו זה בטל ואי אפשר להיות כו'.

(41) ב"ר פעה"ג א"ג, שם, יא. ועוד.

(42) ראה לקו"ש ח"ה [המתורגם] ס"ע 64 ואילך.

(43) תניא פ"ג (כח, ב).

(44) יל"ש פרשתנו רמז קלג. פדר"א פל"ז* (הובא באוה"ת פרשתנו כרך ה' תתעב, ב).

(* בהוצאה עם פי' הרד"ק נשמט).

(31) אלא שמ"מ יש ראי' ש"עתידיה ללקות עמהם" מזה שנכתבו יחד. ולהעיר מב"ר שם: אין לי עסק בו א"ר ברכי' אפ"כ כו'.

(32) לב, ה. ו.

(33) לג, ג.

(34) שם, ת. יג. יד. טו.

(35) שם, ה. יד.

(36) וראה פרש"י לב, ה: הוה גביר לאחריך .. לא נתקיימה בי. וראה חז"א קמה, א. ראב"ע (ועוד) תולדות כו, מ.

ז.

בשרש, נעלה עשו מיעקב

בחסידות⁴⁵ מבואר, שבשרש נעלה עשו מיעקב (ולכן הוא היה בכור בלידתו), ועלידי שיעקב, "בירר" את עשו האיר ביעקב אור נעלה משרשו של עשו.

בכך מובן מדוע שלח יעקב, "מלאכים לפניו אל עשו..." ואמר, "כה תאמרן לאדוני... כה אמר עבדך יעקב..." ומדוע הוא שלח לו "דורון" וכדומה – כי בכל התכוון יעקב לשורש של עשו, הנעלה משרשו של יעקב.

אך כיון שבמדרש נאמר שבכך השפיל יעקב את עצמו כלפי עשו שלמטה – בעולם – ונענש על כך, צריך לומר, שגם פירוש זה, שיעקב שלח את המלאכים והדורון לעשו שלמטה – בעולם – מתקבל ומתאים לפנימיות הענינים⁴⁶.

ח. שני אופנים בזיכוד הרע

ההסבר לכך הוא:

"ב"בירור" הרע ובנצחון עליו יש, באופן כללי, שני אופנים:

אופן אחד הוא, "גילוי אור": ה"מברר" מאיר על ה"מתברר" אור גדול ונעלה של קדושה,

וכך נדחה הרע והחושך, ומתעלים ניצוצות הקדושה שבו.

האופן השני הוא, "בדרך התלבשות": ה"מברר" יורד, "למקום המתברר", ואף "מתלבש בלבושי המתברר", ועלידי ההתעסקות בו הוא הופך את הרע לטוב.

בכל אחד מן האופנים הללו יש מעלה על פני האחר:

לגבי המברר – יש יתרון בדרך הראשונה, כי הוא אינו יורד, ונשאר מובדל מהמתברר, בעוד אשר בדרך השניה הוא, "מתאבק עם..."⁴⁷ – הוא יורד בדרגתו, ועד שהדבר יכול לגרום בו פגם.

אבל לגבי המתברר, להיפך: בדרך הראשונה נעשה הבירור רק עלידי "גילוי אור" ולא בתוך המתברר עצמו, ולכן הוא באופן של דחיה והתבטלות. לעומת זאת, בדרך השניה, כאשר ה"מברר" מטפל ומתעסק, בדרך התלבשות, במתברר עצמו כפי שהוא במצבו ובדרגתו, משפיע הזיכוד עליו, כך שהמתברר עצמו במציאותו יפסיק להתנגד ולהסתיר את הקדושה.

ט. התכלית – הפיכת הרע לטוב

גם עלידי ירידה

תכלית העבודה של תורה ומצוות היא, "לעשות שלום בעולם"⁴⁸. שלום אמיתי הוא, כאשר האויב מתהפך ומשלים עמו. כך גם לגבי "שלום בעולם": העולם מעלים על האלקות, וצריך להשכין "שלום בעולם" – להפכו לקדושה.

לכן, כשם שהתורה, "נסעה וירדה"⁴⁹ למטה,

(45) תו"א ותו"ח פרשתנו.

(46) וכב' הפירושים בתו"ח שם (סעיף יא) בהשתחוואה של יעקב לעשו. א' ממטה למעלה לשרש עשו, וב' למעלה למטה שהשפיל א"ע למטה מטה למקום המתברר בחי' עשו למטה לברר ולהעלות כל הטוב בו, ע"ש באורך. ויש לומר, שעד"ז הוא בנוגע להמבואר בתו"א ותו"ח שם, דשילוח המלאכים ה' לשרש עשו – שאי"ז רק (כפי הנראה משטחיות הלשון שם) מפני שה' סבור שעשו נתברר כבר, ולפי"ז לאחרי שאמרו המלאכים שעדיין לא נתברר (כמבואר בתו"א ותו"ח שם) שוב אין מקום להעלאת מ"ן לתו"ח כ' – כי מכיון שהאבות הן המרכבה הרי אין שייך טעות אצלם וכל פעולותיהם הן אמיתיות כ' – אלא שהוא עבודה וענין בפ"ע.

וראה תו"ח שם (סעיף ח'), שב, הולך לקראתך" יש ב' הענינים (ופירושים): א' שעשו בתקפו וחזקו (מתאים לפירוש הפשוט), ב) שנתעורר שרש עשו העליון כו'.

(47) תניא פכ"ח.

(48) לשון הרמב"ם סוף הל' תנוכה.

(49) תניא פ"ד.

י. ירידת יעקב – לצורך הפיכת עשו

זהו ההסבר לכך שיעקב השפיל עצמו כלפי עשו למטה, ולא רק כלפי שורש עשו, למרות שצריך להיות „ורב יעבוד צעיר“: הברור המושלם של עשו הוא, כאשר עשו מעצמו „מודה“ שצריך להיות „ורב יעבוד צעיר“, ולשם כך לא היה די בברור באופן של „גילוי אור“, אלא היה צורך בהתלבשות המברר בלבושי המתברר – דבר הכרוך בירידת המברר עד כדי פגימה בו.

זה התבטא בענייננו בהשפלת יעקב כלפי עשו⁵⁶, וכך הוא גרם לאמירת עשו „יהי לך אשר לך, כאן הודה לו על הברכות“⁵⁷, כולל על הברכה „הוה גביר לאחריך“⁵⁸,

ועד לברור עשו שיהיה לעתיד לבוא – „אשר אבוא אל אדוני שעירה“⁵⁹ – כאשר „ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה“⁶⁰.

(משיחת ש"פ וישלח תשל"ז,

ד"ה וישלח יעקב תשל"א)

ובזה יובן ג"כ מה שמביא שם ממדרש „אומרים להם אומות העולם לישראל עד מתי אתם נהרגים ומתים על אלקים כו' בואו אלינו כו' מושיבין להן ישראל לאו"ה מה תחוו בשולמית כו' כלום יש בכם כח לתת לנו מאותה המעלה שבסיני כו'“

– דלכאורה: מכיון שהמדובר בבני „כמו"ש בתכלית העילוי ש"נהרגים ומתים על אלקים" [וכמו שממשיך בהמאמר שם, שבני"ק שולמית „לפי שהם משלימים נפשו על קדושת שמו ית"ו] – למה צריכים הם בכלל להשיב לאו"ה כו' – ?

כי המסנ"פ דומן הגלות צ"ל באופן כזה שמברר הגלות עצמו, ולכן צריכים להשיב לאו"ה כו', שע"ז גם האו"ה „מסכימים" למסנ"פ דבני“.

(56 ראה תו"ח שם סעיף א.

(57 לג, ט וברש"י.

(58 ראה זור ריש פרשתנו (קטו, ב): יעקב דמאיך רוח' לגבי' דעשו בגין דלבתר ליהוי עבד לו וישלוט עלוי ויתקיים ב' יעבודך עמים .. לאומים וגו'.

(59 שם, יד וברש"י.

(60 עובדי' בסופו.

והתלבשה⁵⁰ בענינים של „אילנא דטוב ורע“, כדי שעל-ידי כך אפשר יהיה לברר את הטוב מן הרע⁵¹,

עד-כדי כך שישנו ענין של „וכל מלבושי אגאלתי“⁵²: כדי שתתבצע המשמעות הפנימית והעמוקה של „אגאלתי“ – מלשון גאולה – בירור הקליפה הטמאה, כנאמר⁵³, „מי זה בא מאדום... מבצרה...“, צריך להתקיים הענין של „אגאלתי“ מלשון לכלוך, כביכול, ירידת השכינה למקום הקליפות.

כך גם הצדיקים (שדומין לבוראן⁵⁴) יורדים לפעמים מדרגתם ומתלבשים בלבושי המתברר (עד אשר הם זקוקים אחר-כך לתיקון על הירידה), כדי לבצע את כוונת הקדוש-ברוך-הוא „לעשות שלום בעולם“⁵⁵.

(50 וראה יומא עב, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג. וראה ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ה (סח"מ – מלוטס (קה"ת, תשמ"ז) ע' קנה) הערה 47.

(51 ראה בארוכה – אגה"ק סי' כו.

(52 ישע"י סג, ג. וראה בכ"ז סד"ה ולאחותו הבתולה – אוה"ת אמור, סח"מ תרכ"ז ותרכ"ט.

(53 שם, א.

(54 במדבר"ר פ"י, ה. ועוד.

(55 ועד"ז הירידה בגלות הוא כדי להפוך חושך הגלות עצמו. וי"ל שזהו החידוש והעילוי ב"רוב שלום (בונין) על „לעשות שלום (סתם) בעולם“: „שלום“ סתם הוא הברור דעולם – (ר-ק) לשון העולם, „רוב שלום“ הוא הברור דגלות (שהוא גם מנגד לקדושה)*.

ועפ"ז יש לבאר המשך הענינים בד"ה וכל בניך, רפטי** (בדרושי תנונה. בסח"מ קונט"ח א), שלאחרי שמביא שם (פ"א) דת"ח מרבים שלום בעולם, מביא (פ"ב) מש"נ „שובי שובי השולמית וגו'“ ומבאר „דפסוק זה קאי על זמן הגלות“, ובב"י נק' שולמית – „אומה שעשתה שלום ביני ובין עולמי“ – כי הענין דמרבית שלום בעולם נעשה ע"י הברורים דזמן הגלות דוקא (וראה בקיצור שם).

(*) וי"ל שעד"ז הוא ההפרש בין הברור דלבן ובירור דעשו (שהוא ביו"ג גבורות קשות יותר מלבן – ראה תו"ח שם פ"ה אוה"ת פרשתנו רלא. א). וראה לקו"ת ראה (ל. א) בפ"י, ור"ב „שלום“ – „רוב הוא עשו .. שמבחי' ריבוי ופירוד דעשו יוכלל .. בחי' הירודת האלקי“.

(**) לפני חמשים שנה. ולהעיר שיוכל נקרא עולם (קדושין טו, טע"א. וסד"א פ"ז, פרש"י משפטים ו. וראה זח"ב קמ. ב.

(*) השיחה נרפסה בפעם הא' בשנת תשל"ט. המו"ל.

לזכות

ב"ק אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח

❧ ❧ ❧

ויה"ר שע"י קיום הוראת

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

❧ ❧ ❧

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד

הוספה

בשורת הגאולה

נא.

לאחרי „מעשינו ועבודתינו” דכל בני” במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחר גילוי תורת החסידות בי”ט כסלו, שאז התחיל עיקר הענין ד”פוצו מעינותיך חוצה”¹, ומוסיף והולך ע”י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, שעל ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל – כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב)העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם „צחצוח הכפתורים”, והכל מוכן לביאת המשיח.

ומזה מובן שהמשך העבודה שלאח”ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו „עבודת הבירורים” (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הבירורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא ההתגלות בפועל בעולם.

ויש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרה דפרשת וישלח – „והי”² בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש גו’ וירשו הנגב את הר עשו כו’ וגלות גו’ עד צרפת גו’ ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו”:

מהחידושים של (יוסף וההמשך ד) „בית יוסף” שבדורנו (כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ”ז עד לדורו של רבינו הזקן („בית יעקב”³) – שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאינו שלאח”ז)

(1) ראה ס’ השיחות תורת שלום ס”ע 112 ואילך.

(2) עובדי א, יח ואילך.

(3) להעיר מהשייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארוכה מעייני הישועה (קה”ת

תשמ”ח) ע’ 101 ואילך).

לא הי' גילוי בקביעות כ"כ הפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו⁴), ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כבליובאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ)"בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" – שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר – "צרפת" אותיות "פרצת", שבזה מרומז שגילוי והפצת המעיינות הוא בצרפת – פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת", ועי"ז נעשה "פרצת"⁵ עליך פרץ", "זה משיח, שנאמר⁶ עלה הפורץ לפניהם"⁷.

. . . ומזה מובן שבימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים

(4) ראה ספר התולדות אדה"ז (קה"ת תשל"ו) ע' רנט ואילך. ועוד.

(5) וישב לה, כט.

(6) מיכה ב, יג.

(7) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

ולראות את המציאות בפועל ממש⁸ – היינו שיושבים יחד עם הקב"ה ("ישראל וקוב"ה כולא חד"⁹) ב"שולחן ערוך" לסעודת הנישואין, הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

(משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו תשנ"ב)

(8) כלומר, לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כנ"ל), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר "נתן לכם" . עינים לראות".

(9) ראה זח"ג עג, א.

נב.

המעלה המיוחדת די"ט כסלו בשנה זו . . . שי"ט כסלו בשנה זו הוא לאחרי השלימות דשנת ה"פ"ט, בגימטריא "פדה", שכבר נשלמה הפדי' מכל הענינים שמונעים ומעכבים ביאת דוד מלכא משיחא, "אשר חרפו עקבות משיחך", כסיום וחותרם מזמור פד"ה-פ"ט בתהלים, ונמצאים כבר בשנת הצדי"ק, הקשורה עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

. . . בימינו אלה – ימות המשיח – שבהם נמצאים עכשיו¹, וצריכים רק "לפתוח את העינים", ואז רואים שנמצאת כבר הגאולה האמיתית והשלימה בפשטות, וכל בנ"י "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"², מוכנים בכל הפרטים ופרטי פרטים "לגשת ולהסב אל השולחן" ("צוגיין און זעצן זיך צום טיש"), שולחן ערוך בכל מטעמים ובכל טוב, החל מעניני הגאולה, ליתן ושור הבר³ ויין המשומר⁴, ועוד ועיקר, "לדעת את ה'", "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"⁶.

(משיחות מוצאי י"ט-כ"ף כסלו תשנ"ב - ביחידות כללית)

(1) כמדובר כמ"פ ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שלפני זמן רב כבר כלו כל הקיצין, ונסתיימו כל הענינים וההכנות, גם הכפתורים כו'.

(2) בא יו"ד, ט.

(3) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.

(4) ברכות לד, ב. ועוד.

(5) רמב"ם בסיום וחותרם ספרו "משנה תורה".

(6) ישע' יא, ט.

עא.

והדגשה יתירה בכל הנ"ל בשנה זו – אשר הענין שהזמן גרמא הוא:
גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמדובר כמ"פ לאחרונה,
שכבר גמרו כל הענינים וצ"ל רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש
– אשר ענין זה מזרזים עוד יותר ע"י לימוד התורה בכלל, ובפרט לימוד
כל הש"ס שמחלקים אותו בי"ט כסלו, מ"ת של פנימיות התורה, כי ע"י
„העוסק בתורה כו”¹ מקיימים הענין ד„פדה בשלום נפשי”², „פדאני לי
ולבני מבין אוה”ע”¹, בפדי” וגאולה האמיתית והשלימה.

(קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס בי"ט כסלו – סה"ש תשנ"ב ע' 491)

(1 ברכות ה, א.

(2 תהלים נה, יט.

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שלום שמואל שי' דרואין
לרגל יום ההולדת שלו השביעי לאויש"ט,
ביום ח' כסלו ה'תשפ"ו

ולזכות אחותו

החיילת ב"צבאות השם" ליאורה עדנה מאריאשא תחי' דרואין

*

נדפס ע"י

הוריו

הרה"ת ר' לוי פינחס וזוגתו מרת חי' מושקא שיחיו דרואין

זקניו

הרה"ת ר' מיכאל אהרן וזוגתו מרת אילנה אסתר ריבה שיחיו דרואין

הרה"ת ר' מרדכי גרשון וזוגתו מרת חנה שיחיו חיימסון

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>